

Haritalar Ne Diyor?

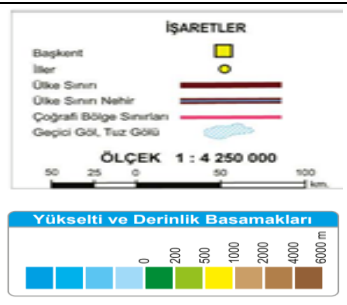
* Kitabınızdaki 62 ve 63. sayfalarda bulunan haritayı inceleyiniz. Sizce bu haritada kullanılan renkler neleri ifade ediyor olabilir?

Harita, yeryüzünün tamamını veya bir kısmının **kuşbakışı görünümünün, belli oranda küçültülerek(?) düzlem üzerine çizilmesidir.**

Farklı kullanım amaçları için hazırlanmış farklı harita türleri vardır. Belli bir bölgedeki gezilebilecek yerleri gösteren turizm haritaları, ulaşım yollarını gösteren yol haritaları, **yerşekillerini(dağ, ova, akarsu, göl...)** gösteren haritalar, **il ve ülke sınırlarını gösteren haritalar....**

Haritalarda kullanılan özel işaretler vardır. Bu işaretler ve bunların ne anlama geldiği, haritaların işaretler bölümünde (lejant) işlenir.

Bir il, bir ülke, karış karış kâğıda sığdırılmaz, haritasını çizmek istediğimiz yer(ler)i belirli oranda küçültmek gerekir, işte **haritadaki bu küçültme oranına ölçek** denir. Bu, harita uzunluğunun, gerçek uzunluğa oranıdır (HU/GU). **Harita üzerindeki ölçek**, gerçek uzunluğun kâğıda sığdırılmak için kaç defa küçültüldüğünü gösterir. Örneğin; 1 / 800.000 ölçekli bir haritada gerçek uzunluk, 800.000 defa küçültülmüştür.

Deniz ile karanın birleştiği yerde **yükselti** “0 (sıfır)” metre olarak kabul edilir.

► Fiziki haritalarda deniz, göl, akarsu gibi su kütleleri **mavi** renkle gösterilir. Denizlerdeki derinlik arttıkça mavinin tonu **koyulaşır**.

► **Deniz seviyesine yakın, yükseltinin az olduğu yerler yeşil ile gösterilir.** Yükselti artmaya başladıkça yeşilin yerini **sarı** renk alır.

► **Yükseltinin çok fazla olduğu yerler (1.000 metre ve üstü) kahverengi ile gösterilir.** Yükselti arttıkça kahverenginin tonu **koyulaşır**.

* Türkiye fiziki haritasını inceleyiniz. Haritada yükseltisi en fazla ve en az olan bölgelerimiz hangileridir?

Yükseltisi en fazla olan bölgelerimiz D.Anadolu, Akdeniz ve Karadeniz Bölgeleridir. En az olan bölgeler ise Marmara, Ege ve G.Doğu Anadolu bölgeleridir...

En yüksek dağımız dağı ↑

Çevresine göre oldukça yüksek ve tabandan zirveye kadar eğimli yamaçlara sahip yerşekillerine **dağ** denir, **küçüklerine ise(500 m.den az) tepe** denilir. Ardı ardına sıralanan dağlara **sıradağ** denilir. Örneğin; Toros dağları...

Türkiye fiziki haritasında baktığımızdadanya gidildikçe yükseltinin arttığını gözlemledik. (yön olarak)

Bir kaynaktan doğup, bir yatak boyunca akan su kütlelerine **akarsu** denilir.

Türleri küçükten büyüğe; **dere, çay, nehir(ırmak)** tir. En uzun akarsuyumuz olup, Karadeniz'e dökülür.

Karalar üzerinde oluşan çukurlara biriken su kütlelerine göl denir. En büyük gölümüz Gölü'dür. Tuz gölü, Beyşehir Gölü, Eğirdir Gölü, İznik Gölü önemli göllerimizdir. **(fiziki haritadan bulun)**

Doğal göllerin dışında, sulama ve içme-kullanma suyunu karşılamak üzere insan yapısı olan baraj gölleri vardır.

?

Atatürk Baraj Gölü

Çevresine göre **alçakta** olan, **verimli** toprakların bulunduğu geniş düzlüklere **ova** denir. Düzlük olduklarından tarıma ve ulaşım elverişli yerlerdir.

Fiziki haritalarda **yeşil** ve **sarı** renkle gösterilir.

Akarsular tarafından derince yarılmış yükseklerdeki düzlüklere **yayla(plato)** denir. Fiziki haritalarda renkle gösterilir.

Haymana, Cihanbeyli, Obruk ve Erzurum-Kars Platosu önemli platolarımız arasındadır. **(fiziki haritadan bulun)**

Vadi, akarsuyun yatağını aşındırmasıyla oluşan yüzey şekiline denir.

Denizlerin karaların içine sokulmuş bölümlerine **körfez** denilir. Küçük körfezlere **koy** denilir. Ülkemizde en fazla körfez-koy Bölgesi'nde yer alır, çünkü kıyıları çok girintili çıkıntılıdır.

.....↓; üç tarafı denizlerle çevrili, bir tarafı karaya bağlı kara parçasıdır, **Dört tarafı denizlerle çevrili kara parçasına ise denilir.**↓

Denizleri birbirine bağlayan su yollarına **boğaz** denir.

* Haritada Çukurova, Konya ovası ve Yüksekova'yı bularak yükseltilerini karşılaştırınız.